

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich
RPO-645379 - IX - 9001/10/ZS

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, *26 kwietnia 2010 r.*

**Pan
Bogdan KLICH**

MINISTER OBRONY NARODOWEJ

Szanowny Panie Ministrze

Uprzejmie informuję, że w dniach 1-3 marca 2010 r. przeprowadzono kontrolę przestrzegania praw i wolności obywatelskich żołnierzy w 61 Pułku Raketowym Obrony Powietrznej w Skwierzynie.

Przedmiotem kontroli była problematyka dotycząca warunków pełnienia służby, w tym zabezpieczenia socjalnego oraz funkcjonowania wojskowej służby zdrowia.

Podczas przeprowadzonych rozmów z dowództwem oraz żołnierzami zgłoszonych zostało wiele problemów związanych z pełnieniem służby.

Do najistotniejszych z nich zaliczyć należy:

- z uwagi na planowaną likwidację jednostki oraz zamiar utworzenia, na jej bazie oraz 1 Brygady Raketowej Obrony Powietrznej, dywizjonu raketowego, żołnierze z obawą oczekują na podjęcie przez Sztab Generalny WP decyzji, rozstrzygającej o strukturze oraz etacie ww. dywizjonu oraz możliwości pełnienia w nim dalszej służby. Decyzja ta bowiem determinuje wszelkie działania kadrowe zarówno dowództwa pułku jak i żołnierzy, w zakresie możliwości pełnienia dalszej służby wojskowej. Konieczność wykonywania bieżących zadań oraz brak decyzji w sprawie zasad i warunków rozformowania jednostki, powoduje zwłaszcza problem możliwości akceptowania wniosków żołnierzy o przeniesienie do innych, jednostek wojskowych. Przyspieszenie wydania oczekiwanej decyzji oraz wskazanie, przez właściwe organy kadrowe, stanowisk przeznaczonych dla żołnierzy pułku w nowej strukturze dywizjonu, pozwoli także na poszukiwania wakujących etatów w innych jednostkach wojskowych. Postulowano o skierowanie do jednostki przedstawiciela Sztabu Generalnego lub Sił Powietrznych, w celu przedstawienia zamierzeń w tym zakresie,

- szczególnie negatywnie żołnierze wypowiedali się w sprawie zapowiedzianego braku podwyżek uposażeń w 2010 r. Mając świadomość ograniczeń budżetowych resortu podkreślali

jednak, że groźba utraty „pracy”, z uwagi na planowaną likwidację pułku oraz rosnące koszty utrzymania, skutkuje nie tylko obawą o losy ich rodzin, ale i rezygnacją nawet z podstawowych potrzeb związanych z zasadami i warunkami pełnienia służby wojskowej np. w zakresie uzupełniania umundurowania czy wypoczynku,

- wskazano także na konieczność zmiany struktur etatowych, w przypadku reorganizacji jednostek. Brak etatów odpowiednich dla posiadanych przez żołnierzy stopni wojskowych oraz ustalone zasady mianowania na stanowiska służbowe, skutkować może koniecznością zwalniania ze służby najlepszych żołnierzy. Obecny system, w ocenie żołnierzy, preferuje bowiem żołnierzy o niskich stopniach wojskowych (nieawansowanych) i dyskryminuje tych, którzy swym zaangażowaniem w służbie byli nagradzani mianowaniem na wyższe stopnie wojskowe,

- wiele negatywnych opinii skierowano także pod adresem zapowiadanych zmian pragmatycznego systemu emerytalnego. Kadra spodziewa się kolejnych decyzji pogarszających ich sytuację w tym zakresie mimo, że zgodnie z wyjaśnieniami dotyczącymi zmian systemu emerytalnego, mają one dotyczyć wyłącznie nowo wstępujących do wojska. Żołnierze spełniający warunki do nabycia tych uprawnień, rozważają decyzje o odejściu ze służby. Przedłużenie okresu służby wojskowej do nabycia podstawowych uprawnień emerytalnych, kadra odbiera jako wynik bezwzględnej dążenia do kolejnej redukcji stanów osobowych oraz ograniczanie środków finansowych przeznaczanych na ten cel. Żołnierze oczekują na określenie docelowego stanu ilościowego Sił Zbrojnych, także w poszczególnych rodzajach wojsk i podjęcie decyzji uwzględniających potrzeby żołnierzy, którzy nie znajdą miejsca w strukturach organizacyjnych wojska,

- krytyczne uwagi sformułowano także pod adresem możliwości realizacji należności mundurowych w zakresie zaopatrzenia żołnierzy w mundury polowe i obuwie obowiązującego wzoru. Powoduje to konieczność dokonania zakupów na rynku zewnętrznym, gdzie cena znacznie przekracza wysokość wypłacanych równoważników finansowych, zaś ich jakość i wzornictwo nie spełnia ustalonych norm. Postulowano doprowadzenie do ujednoczenia wzorów umundurowania oraz ustalenia cen poszczególnych należności mundurowych, zgodnie z wypłacanym równoważnikiem finansowym. Częste zmiany wzorów umundurowania oraz zakaz noszenia „starych” jego wzorów, żołnierze oceniają jako przejaw lekceważenia kosztów ponoszonych na ten cel,

- zgłoszono także problem dotyczący nieregularnego nadsyłania do jednostki aktów prawnych regulujących problematykę jej funkcjonowania oraz braku wytycznych wyjaśniających zasady ich stosowania. Powoduje to niepewność w podejmowaniu decyzji oraz możliwość popełnienia błędów wynikających z ich niewłaściwej interpretacji. Wnoszono o rozwiązanie tego

problemu i zobowiązanie Departamentu Prawnego MON, do opracowywania w uzasadnionych przypadkach stosownych wytycznych obowiązujących we wszystkich jednostkach wojskowych,

- podnoszono także problem ograniczonych możliwości podwyższenia specjalizacji, zwłaszcza uprawnień wymaganych do prowadzenia pojazdów specjalistycznych czy gąsiennicowych. Stosowne kursy prowadzone są w ośrodkach szkolenia Wojsk Lądowych, co w ocenie kadry znacznie ogranicza ilość miejsc dla żołnierzy Sił Powietrznych mimo, że potrzeby w tym zakresie przekraczają istniejące możliwości szkolenia. Postulowano ustalenie potrzeb jednostek w tym zakresie i organizację odpowiedniej ilości miejsc na wspomnianych kursach.

- w odniesieniu do żołnierzy wyjeżdżających na misje zagraniczne, podnoszono potrzebę zintensyfikowania szkolenia dotyczącego zapobiegania możliwości zachorowania podczas jej pełnienia i większe uwzględnienie w szkoleniu występujących w danym regionie zagrożeń zdrowotnych. Prowadzone zaś badania kwalifikacyjne do misji, oceniono jako wystarczające, poza możliwością konsultacji z lekarzami specjalistami. Postulowano wprowadzenie, po powrocie z misji, zasady przeprowadzania badań bezpośrednio po przybyciu do kraju i wydawania certyfikatu zdrowia przez właściwą komisję lekarską, przed terminem wykorzystania należnych urlopów zdrowotnych. Wydanie żołnierzom certyfikatu po kilku tygodniach od powrotu, rodzi obawy żołnierzy o zdrowie ich rodzin,

- postulowano także zbadanie możliwości przywrócenia obowiązku posiadania przez żołnierzy książeczek zdrowia. Dokument ten bowiem, dawał możliwość śledzenia przez służbę medyczną historii stwierdzonych chorób i umożliwiał lekarzom, ustalenie właściwego procesu leczenia. Generalnie, krytycznie wypowiedziano się o systemie funkcjonowania wojskowej służby zdrowia. Kilkumiesięczne oczekiwanie na wizytę u lekarza specjalisty, zwiększające się kolejki do lekarzy, brak należytej opieki lekarskiej wobec członków rodzin żołnierzy oraz włączenie wojskowej służby zdrowia do powszechnego systemu opieki zdrowotnej, skutkuje pogarszającym się poziomem usług i prowadzi do znacznego ograniczenia możliwości tej służby w zakresie utrzymania wymaganego poziomu zdrowia żołnierzy,

- sygnalizowano także potrzebę zmiany organizacji służby medycznej w jednostkach wojskowych. Obecny stan może spowodować pogorszenie się opieki medycznej w czasie realizacji zadań poligonowych czy misji. Postulowano rozważenie możliwości organizacji, niezależnie od etatów jednostek, komórek służb medycznych, które realizować będą zadania w kilku pobliskich jednostkach wojskowych, niezależnie od przynależności do konkretnego rodzaju wojsk. W zakresie prowadzenia badań profilaktycznych, zgłaszano krytyczne uwagi w sprawie szkolenia lekarzy medycyny pracy. Właściwa organizacja szkoleń w tym zakresie, w opinii lekarzy,

jest warunkiem prawidłowego wykonywania zadań i prowadzenia właściwego procesu monitorowania stanu zdrowia żołnierzy.

Działając na podstawie art. 12 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 z późn. zm.) uprzejmie proszę o spowodowanie zbadania przedstawionych problemów, w szczególności zaś związanych z likwidacją pułku oraz wynikających z tego konsekwencji.

Będę wdzięczny za poinformowanie Rzecznika o dokonanych ustaleniach i podjętych decyzjach.

Z poważaniem

ZASTĘPCA
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk